

Český jazyk a literatura 1. stupeň

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace má rozhodující postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Jazykové vzdělávání vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznání.

Vzdělávací oblast je realizována také prostřednictvím vyučovacího předmětu ČESKÝ JAZYK A LITERATURA.

Vyučovaný předmět ČESKÝ JAZYK A LITERATURA je tvořen následujícími celky:

- Komunikační a slohovou výchovou
- Čtením a literární výchovou
- Psaním
- Jazykovou výchovou

1. období – 1. -3. ročník

V *komunikační výchově* učíme žáky vnímat a chápat různá jazyková sdělení (mluvená i psaná), mluvit a rozhodovat se na základě vnímaných pokynů a přečteného textu. Učíme je výstižně formulovat a sdělovat své myšlenky, prožitky a pocity, rozumět různým typům textů, jež se vztahují k nejrůznějším situacím ve škole i mimo ni.

Komunikační dovednosti žáků vytváříme nejen ve všech složkách českého jazyka, ale ve všech vyučovacích předmětech. Jednotlivé vyučovací předměty musí poskytovat dostatek prostoru k vyjadřování myšlenek a postřehů žáků k tomu, co se učí a co pozorují. Slovní zásobu rozšiřujeme zejména využitím učiva prvouky, četby a vlastních zážitků. V tomto období klademe důraz zejména na ústní vyjadřování. Samostatnou písemnou formu vyjadřování uplatňujeme od 3. ročníku.

Při prvním písemném vyjadřování požadujeme krátké jednoduché věty o tom, co žáci prožili, nebo co dobře poznali.

Pro rozvoj *vyjadřovacích schopností* v prvním vzdělávacím období využíváme

- vyprávění (o obrázku, vlastních zážitcích, přečteném textu, podle obrázkové osnovy)
- rozhovory žáků k určitému tématu
- formulace otázek a odpovědí k danému tématu
- možnosti svobodného výběru způsobu vyjádření myšlenek (v čítankách 2. a 3. ročníku jsou připraveny náměty, které žáka vždy zaujmou, využívá se předmětových vztahů
- jednoduchých popisů z písanek, hlavně z prvoučného učiva, k psaní podobných textů

Komunikační výchova tedy obsahuje činnosti

- a) receptivní, tj. čtení a naslouchání
- b) produktivní (tvořivé činnosti), tj. mluvený a písemný projev žáka

Při výuce čtení v tomto období se snažíme naučit všechny žáky, i průměrně nadané, číst přiměřeně náročné, umělecké i naučné texty jasně, zřetelně a s porozuměním. Při čtení textů

obohacujeme slovní zásobu žáků a rozvíjíme i jejich slovní vyjadřování. Při práci s texty spojujeme výcvik čtení s rozvojem vyjadřování, se vzděláváním v různých oborech i s výchovou žáků. Čtení využíváme v prvé uče při poznávání přírody i života lidí a světa. Při prožívání literárních ukázek a čtení prvních knížek učíme žáky poznávat život dětí i dospělých, chápat a hodnotit jejich životní příběhy, činy, charaktery a lidské vztahy. Tím rozšiřujeme jejich životní zkušenost, obohacujeme jejich citový život. Dobrou četbou zušlechťujeme city, ovlivňujeme duševní život dětí a povzbuzujeme jejich vůli.

Žáky při vyučování čtení učíme esteticky prožívat a chápat přiměřeně náročné texty, později je výrazně číst, předčítat, přednášet, vyprávět, někdy i ilustrovat, něco podle popisu vyrobit, jindy text dramatizovat. Při čtení, poslechu a recitaci zjemňujeme smyslové vnímání žáků, např. sluch pro zvukovou stránku jazyka, bystříme je v pozorování, rozvíjíme jejich představivost a fantazii, cvičíme jejich paměť, rozvíjíme pojmové i obrazné myšlení a ústní vyjadřování.

V čítankách určených k činnostnímu učení čtení je věnována dostatečná pozornost volbě příjemných, délkou i obsahem přiměřených textů mladšímu školnímu věku. Také mezipředmětovým vztahům a volbě témat pro samostatnou práci žáků je zde věnována pozornost.

V *literární výchově* seznamujeme žáky s literární tvorbou vhodnou pro mladší školní věk včetně ilustrací.

Při *výuce psaní* v tomto období získávají žáci správné psací dovednosti, základy čitelného, přiměřeně hbitého a úhledného rukopisu. Píší slova a texty vhodného a žákům přiměřeného obsahu, který vyjadřuje zkušenosti žáků nebo poznatky získané v jiných vyučovacích předmětech. Písanky připravené pro toto období se zaměřují na psaní s porozuměním.

V *jazykové výchově* v 1. období základního vzdělávání učíme žáky prostě a jasně se vyjadřovat spisovným jazykem, s využitím slovní zásoby odpovídající věku žáků a zároveň poznávat elementární základy mluvnické stavby jazyka a osvojovat si základní pravopisné jevy. Dbáme na rozvoj slovní zásoby žáků a postupně vytváříme návyky správné spisovné výslovnosti.

Jazykové vyučování má velký význam pro rozvoj myšlení žáků, neboť se při něm žáci učí jazykové a pravopisné jevy pozorovat, srovnávat, třídit i zobecňovat. Nejprve je seznamujeme s konkrétními jazykovými jevy, pozorujeme je, hovoříme o nich. Tak dochází k mnoha elementárním zobecněním a k procvičování poznanych jazykových a pravopisných jevů. Pozornost věnujeme výcviku v pravopise lexikálním.

Ústní i písemné vyjadřování při činnostní výuce rozvíjíme pokud možno v souvislosti s poznáváním skutečností, které děti obklopují. Žáci zpočátku při samostatném vyjadřování reagují na otázky a pokyny učitele, později je učíme vytvářet krátké souvislé projevy na témata blízká jejich zájmům a zkušenostem.

V hodinách českého jazyka tohoto období nejsou ostré hranice mezi učivem mluvnice, slohového výcviku, literární výchovy a psaní. Je potřeba si uvědomovat vzájemnou propojenost a propojenost těchto složek českého jazyka. Jeli k tomu vhodná příležitost, můžeme verbální i neverbální komunikaci vhodně rozvíjet i prostřednictvím *dramatické výchovy*.

Dramatická výchova – s její pomocí učíme žáky volně, beze strachu, svými slovy vyjadřovat myšlenky a názory nejen v českém jazyce. Pomocí dramatické výchovy učíme žáky slušnosti,

vzájemnému respektování i tvořivému řešení praktických situací. Přitom se učí též cítit s druhými, vzájemně si pomáhat. Uplatňujeme tak snadno ve výuce prvky etické výchovy.

Pomocí *dramatické výchovy*

- rozvíjíme u dětí jejich tvořivost
- učíme je volně bez strachu, svými slovy vyjadřovat myšlenky a názory nejen v českém jazyce a literatuře, ale i v dalších vyučovacích předmětech
- rozvíjíme a obohacujeme slovní zásobu žáků
- učíme žáky tvořivě řešit praktické problémy
- vedeme žáky k slušnosti a respektování spolužáků, zákonných zástupců i ostatních dospělých v jejich okolí
- žáci mohou prožívat různé situace, naučit se cítit s druhými a pomáhat si navzájem

S vyučováním českého jazyka v 1. - 3. ročníku jsou bezprostředně spojeny počátky prvoučného vyučování. Zkušenosti žáků získané pozorováním okolní přírody a života lidí se prohlubují čtením uměleckých textů. Myšlení a řeč žáků se přitom rozvíjí v souladu s rozvojem fantazie, citů, vůle a smyslu pro krásu.

2. období 4. – 5. ročník

Vzdělávací oblast je ve 4. – 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu **český jazyk**, který je tvořen následujícími celky :

- Komunikační a slohovou výchovou
- Čtením a literární výchovou
- Psaním
- Jazykovou výchovou

V Komunikační a slohové výchově učíme žáky vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu.

V literární výchově žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učíme je vnímat jejich specifické znaky, formulovat vlastní názory o přečteném díle. Postupně rozvíjíme u nich základní čtenářské návyky i schopnosti interpretace literárního textu.

Při výuce psaní získávají žáci správné psací dovednosti, rozvíjí čitelný, hbitý a úhledný rukopis.

V jazykové výchově vedeme žáky k získávání vědomostí a dovedností potřebných k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učíme je poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem srozumitelného vyjadřování.

Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem k získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

Předmět Český jazyk a literatura je vyučován na 1.stupni v 1. - 4. ročníku po osmi hodinách týdně a v 5.ročníku po sedmi hodinách týdně. Celková dotace tohoto předmětu na prvním stupni je 39 hodin (je posílena o jednu disponibilní hodinu).

Předmět je vyučován formou běžných hodin ve třídě, v učebně informatiky, výuka je obohacena návštěvou knihovny, divadla a výukovými pořady v SVČ Lužánky.

Vyučovaný předmět ČESKÝ JAZYK A LITERATURA integruje následující **průřezová témata a jejich tematické okruhy**:

Osobnostní a sociální výchova

- Osobnostní rozvoj
 - rozvoj schopností poznávání
 - sebepoznání a sebepojetí
 - seberealizace a sebeorganizace
 - psychohygienu
 - kreativita
- Sociální rozvoj
 - poznávání lidí
 - mezilidské vztahy
 - komunikace
- Morální rozvoj
 - řešení problémů a rozhodovací dovednosti
 - hodnoty, postoje, praktická etika

Vztah osobnostní a sociální výchovy ke vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace je založen na samotném faktu komunikační podstaty jazyka s tím, že se zaměřuje na každodenní verbální komunikaci jako na klíčový nástroj jednání v různých životních situacích. Prohlubuje vztah mezi verbální a neverbální složkou komunikace a rozšiřuje specifické aplikace jazyka o sociální dovednosti.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Evropa a svět nás zajímá
- objevujeme Evropu a svět

Podporuje globální myšlení a mezinárodní porozumění a jako princip prostupuje celým základním vzděláváním. Podstatnou součástí je výchova budoucích evropských občanů jako zodpovědných a tvořivých osobností. Otevírá žákům širší horizonty poznání a perspektivy života v evropském a mezinárodním prostoru. Český jazyk je nezastupitelným nástrojem učení, zpracování informací, postojů a názorů a má významnou funkci při osvojování dalších jazyků.

Multikulturní výchova

- kulturní diference
- lidské vztahy
- etnický původ
- princip sociálního smíru a solidarity

Umožňuje žákům seznamovat se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami. Na pozadí této rozmanitosti si pak žáci mohou lépe uvědomovat i svoji vlastní kulturní identitu, tradice a hodnoty. Multikulturní výchova rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci, vede k chápání a respektování neustále se zvyšující sociokulturní rozmanitosti.

Multikulturní výchova se hluboce dotýká mezilidských vztahů ve škole, vztahů mezi učiteli a žáky, mezi žáky navzájem, mezi školou a rodinou. Škola jako prostředí, v němž se setkávají žáci z nejrůznějšího sociálního a kulturního zázemí, by měla zabezpečit takové klima, kde se budou všichni cítit rovnoprávně. Multikulturní výchova má blízkou vazbu na vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace.

Mediální výchova

- kritické čtení a vnímání mediálních sdělení a reality
- interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

Nabízí elementární poznatky a dovednosti týkající se mediální komunikace a práce s médii. Média a komunikace představují velmi významný zdroj zkušeností, prožitků a poznatků. Média mají významný vliv na chování jedince a společnosti, na kvalitu života. Mediální výchova má vybavit žáka základní úrovní mediální gramotnosti. Jazyk a jazyková komunikace se týká zejména vnímání mluveného i psaného projevu, jeho stavby, nejrůznějších typů obsahů a uplatňování odpovídající škály výrazových prostředků, osvojení základních pravidel veřejné komunikace a dialogu.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence občanské

Pomocí diskuze, projektovým vyučováním, prostřednictvím vyhledávání informací v knihovně a na internetu, čtením doplňkové četby, metodou problémového výkladu, řešením problémů, dramatizací, návštěvou kulturních zařízení (divadlo, kino, výstavy, pamětihodnosti) vedeme žáky k vytváření mravních hodnot, k respektování příslušníků jiných ras, ke kulturnímu chování a k vytváření pozitivního postoje k okolnímu světu.

Kompetence sociální a personální

Kooperativním učením, kdy tradiční soutěživost nahrazujeme spoluprací a důraz klademe na vzájemnou komunikaci mezi žáky ve skupině i mezi skupinami, projektovou výchovou, při které vedeme žáky k odpovědnosti, toleranci a podporujeme jejich vnitřní kázeň, diskuzí, didaktickými hrami a emočním učením pěstujeme u všech zdravé sebevědomí a dovednost zhodnotit své schopnosti a své jednání.

Kompetence komunikativní

Tradiční frontální výuku, kdy se mohou žáci často ocitat v roli pasivních příjemců informací a vykonavatelů pokynů, nahradíme diskuzí, krátkými referáty, skupinovým vyučováním, kdy učením ve skupině jim umožňujeme věnovat zvýšenou pozornost komunikaci a kooperaci, kde zaujímáme roli koordinátora a poradce, projektovou výukou, výzkumnou metodou, inscenační metodou (spočívá v simulaci stanovených situací), kdy řešení se realizuje formou hraní rolí, čímž napomáháme žákům vyjádřit osobní postoje a myšlenky, prezentovat výsledky své práce, komunikovat v týmu, respektovat názory jiných, otevřeně říct svůj názor vhodným způsobem a zaujímat názor k informacím v médiích.

Kompetence k řešení problémů

Metodou problémového výkladu, kdy vytyčíme problém, na který žáci neznají odpověď a musí se k jeho podstatě na základě osobních aktivit za pomoci učitele dopracovat, kdy se žáci seznamují s jednotlivými fázemi řešení, a tak si zafixují algoritmus postupu. Heuristickou metodou, kdy konstruujeme z okruhu učiva a zkušeností žáků úlohy tak, aby pro žáky znamenaly určitý rozpor, určitou obtíž, aby žáci našli samostatné řešení, kdy postupně vytyčujeme dílčí problémy. Formulujeme protiklady, upozorňujeme na konfliktní situace, sami nebo se žáky určujeme jednotlivé kroky řešení problému. Metodou „burza dobrých nápadů“ oznámíme problém a každý z žáků (mohou pracovat i v týmu) bezprostředně, bez jakýchkoliv dalších zábrán, vysloví (popř. napíše) svůj nápad na možné řešení problému. V následující fázi mají všichni aktéři povinnost podrobit jednotlivé nápady kritice a postupně se touto cestou hledá optimální řešení. Učíme žáky samostatně rozhodovat, vyrovnávat se s případným neúspěchem a poradit si se zátěžovou situací. Naučíme je řešit problémové situace, kdy najdou příčinu a způsob řešení.

Kompetence k učení

Nadané žáky podporujeme k účasti na různých soutěžích a olympiádách.

Vedeme žáky ke čtení s porozuměním, práci s textem, práci s chybou, vyhledávání informací, sebehodnocení, hodnocení vlastního pokroku na základě systematicky vedeného portfolia, kritickému myšlení atd.

Pěstujeme v žácích pomocí efektivních metod logické myšlení, snahu dál se vzdělávat, nabyté znalosti a dovednosti použít v praxi. K tomu slouží např. SCIO testy u žáků v 5. třídě.

Specifická kritéria hodnocení předmětu český jazyk – 4. a 5. ročník

Hodnotí se bodovým systémem vyjádřeným následující stupnicí:

100% - 85%	1
84% - 70%	2
69% - 50%	3
49% - 30%	4
Méně	5

Výborný

Žák získá při hodnocení v součtu nejméně 85% bodů.

Žák absolvuje všechny hlavní testy, pokud se jich nemůže z důvodu nemoci zúčastnit, sám si domluví s vyučujícím jiný termín.

Úkoly plní pravidelně a věcně správně a předává je formou stanovenou vyučujícím.

Aktivně se podílí na skupinových projektech a jeho práce má pro skupinu velký přínos.

Pracovní listy, které dostane k dispozici, má vždy správně a včas vyplněné a seřazené ve svém portfoliu tak, aby je mohl vždy bez problémů najít a pracovat s nimi.

Chvalitebný

Žák získá při hodnocení v součtu nejméně 70% bodů.

Absolvuje všechny hlavní testy, nemůže-li se jich z objektivních důvodů zúčastnit, sám si domluví s vyučujícím náhradní termín.

Úkoly plní pravidelně a většinou věcně správně a předává je formou stanovenou vyučujícím.

Pracovní listy a další doplňkové materiály má většinou v řádném termínu úplně vyplněné, věcně správné a logicky seřazené tak, aby věděl, ke kterému tématu se vztahují a mohl je kdykoli použít při výuce.

Dobry

Žák získá při hodnocení v součtu nejméně 50% bodů.

Absolvuje nejméně 80% hlavních testů, nemůže-li se jich z objektivních důvodů zúčastnit, sám si domluví s vyučujícím náhradní termín.

Snaží se odevzdávat v řádných termínech domácí úkoly. Má-li se zadanými úkoly problém, samostatně bez vyzvání vyučujícího využívá konzultačních hodin. Úkoly předává formou stanovenou vyučujícím.

Mívá problémy s včasným a úplným vyplňováním pracovních listů a dalších doplňkových materiálů. Často má problém s jejich řazením k jednotlivým tématům a jejich využitím při výuce.

Dostatečný

Žák získá při hodnocení v součtu nejméně 30% bodů.

Domácí úkoly často zapomíná plnit, nebo je neplní zcela vědomě.

Pracovní listy má většinou jen částečně vyplněné nebo je nemá vyplněné vůbec a často neví, kam je založil, takže je jen s obtížemi může použít k výuce. Má problémy s vedením sešitu.

Nedostatečný

Žák získá při hodnocení v součtu méně než 30% bodů. Domácí úkoly často neplní vůbec. Pracovní listy vyplňuje jen sporadicky, chybně a nemá v nich pořádek. Není schopen samostatně vést sešit.

Český jazyk a literatura 2. stupeň

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovaný předmět ČESKÝ JAZYK A LITERATURA zasahuje do vzdělávací oblasti JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE.

Dovednosti získané ve vzdělávacím oboru Český jazyk a literatura jsou potřebné pro kvalitní jazykové vzdělání, jsou důležité i pro osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání.

Užívání češtiny jako mateřského jazyka v jeho mluvené i písemné podobě umožňuje žákům poznat a pochopit společensko-kulturní vývoj lidské společnosti. Žáci se učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli v různých komunikačních situacích a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama. Vytváří si tak předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci.

Vzdělávací obsah oboru ČESKÝ JAZYK A LITERATURA má komplexní charakter, je ale rozdělen do tří složek:

- Komunikační a slohová výchova
- Jazyková výchova
- Literární výchova

Vyučovaný předmět ČESKÝ JAZYK A LITERATURA integruje následující průřezová témata a jejich tematické okruhy:

- **Osobnostní výchova**
 - osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání
 - osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí
 - osobnostní rozvoj – kreativita
 - sociální rozvoj – poznávání lidí
 - sociální rozvoj – mezilidské vztahy
 - sociální rozvoj - komunikace
 - sociální rozvoj – kooperace
- **Osobnostní a sociální výchova**
 - výchova ke zdraví,
 - výchova k občanství.
- **Multikulturní výchova:**
 - kulturní diference,
 - lidské vztahy,
 - etnický původ,
 - podpora multikulturality.
- **Mediální výchova:**
 - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení,
 - interpretace mediálních sdělení,

- stavba mediálního sdělení,
 - vnímání autora,
 - fungování a vliv medií ve společnosti,
 - tvorba mediálního sdělení,
 - práce v realizačním týmu.
- **Výchova demokratického občana:**
- občanská společnost a škola.

Vyučovaný předmět ČESKÝ JAZYK A LITERATURA je vyučován na prvním i druhém stupni. Na druhém stupni je vyučován 4 -4 -4 -5 .

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA je vyučován formou běžných vyučovacích hodin ve třídách, k procvičování učiva využíváme výukové programy na PC v pracovních informatických. Důraz je kladen na rozvoj komunikačních schopností žáků, na pravopisné, jazykovědné a slohové dovednosti, na čtení s porozuměním a vnímání literatury, k čemuž jsou využívány i metody jako skupinová práce, projektové práce – především krátkodobé tematické projekty apod. V deváté třídě jsou žáci v jedné hodině rozděleni podle prospěchu, učivo je zaměřeno na procvičování mluvnických jevů i k přípravě na přijímací zkoušky. Většinou výuka probíhá v učebně informatiky.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence občanské

Četbou krásné i odborné literatury seznamujeme žáky s kulturním a historickým dědictvím, vedeme je k tomu, aby projevovali pozitivní postoj ke krásné literatuře, měli smysl pro kulturu a tvořivost, kterou uplatňují hlavně v hodinách slohu. Vedeme žáky k aktivnímu zapojení do kulturního dění formou návštěv filmových a divadelních představení. Četbou cizí literatury seznamujeme žáky se životem a názory jiných národů a ras a k tomu, aby je respektovali.

Využíváme metody dramatické výchovy, skupinové práce. Diskutujeme se žáky o aktuálních problémech, rozvíjíme jejich zájem o veřejné záležitosti.

Organizujeme soutěže a olympiády.

Kompetence sociální a personální

Vedeme žáka, aby účinně spolupracoval ve skupině formou týmové spolupráce a pod vedením vyučujícího realisticky hodnotil své schopnosti pomocí srovnávání své práce i práce ostatních

Vedeme žáky k získávání základů kooperace a týmové práce.

Snažíme se naučit porovnávat jemu známou skutečnost s ukázkami z literatury a tím ho učíme mimo jiné i kladnému vztahu k rodině a k rodičům.

Učíme žáky vystihnout své pocity, nálady a podělit se o ně.

Posilujeme u žáků zdravé sebevědomí, fantazii, originalitu a dovednost realisticky zhodnotit své schopnosti.

Učíme žáky vzájemné spolupráci i přes vzájemné odlišnosti, rozvoji komunikace, diskuzi a asertivnímu chování.

Kompetence komunikativní

Přípravou mluvních cvičení, referátů z četby, didaktickými hrami, psaním dopisů učíme žáky formulovat své myšlenky a názory v logickém sledu. Vyžadujeme, aby se vyjadřovali výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu.

Učíme je vhodně reagovat na promluvy druhých lidí, zapojujeme je do diskuse formou připravených i nepřípravených otázek.

Snažíme se rozvíjet v žácích schopnost argumentovat vhodnými připomínkami.

V literatuře je učíme číst s porozuměním, rozumět různým typům textů a záznamů, reagovat na ně.

V hodinách slohu žáky učíme tvořivě reagovat na známé skutečnosti.

Simulačními hrami, častými řízenými diskuzemi a besedami k výukovým tématům vedeme žáky ke schopnosti otevřeně a vhodným způsobem sdělit vlastní názor, obhajovat jej a vhodně argumentovat.

Přípravou písemného projevu vedeme žáky formulaci svých myšlenek a názorů v logickém sledu.

Ústním i písemným vyjadřováním vedeme žáky k prezentaci a hodnocení své práce. Využíváme k tomu referáty, písemné zápisy, soutěže, olympiády a projekty.

Během hodin literatury a zvláště slohu využíváme informační a komunikační prostředky formou mluvních cvičení pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.

Při práci na projektech vedeme žáky k využívání médií.

Prací s odbornou literaturou a na PC učíme žáky schopnosti vyhledávat, zpracovávat informace a následně je aplikovat při řešení konkrétních problémů.

Kompetence pracovní

Během všech hodin českého jazyka učíme žáky vypěstovat si pracovní návyky přehledným a úpravným vedením sešitů, rozvržením pracovní plochy a jejího využití, udržováním pořádku na svém místě i ve třídě. Vedeme žáka k tomu, aby uměl požádat o pomoc, ale také dovedl pomoc poskytnout. Požadujeme dodržování dohodnuté kvality práce na základě předem stanovených kritérií. Umožňujeme žákům vzájemně si radit a pomáhat.

Utváříme u žáků schopnosti plánovat a provádět jejich pracovní činnosti a získané vědomosti dále zpracovávat a vyhodnocovat.

Kompetence k řešení problémů

Simulováním reálných situací vedeme žáky k samostatnému rozhodování a ke snaze řešit problémové situace.

Využíváme metody skupinové i samostatné práce žáků při práci na projektech i na jejich prezentaci. S žáky konzultujeme možnost volby při výběru tématu.

Zadáváním problémových úloh učíme žáky správně nacházet a formulovat problém. Diskuzí nad nezdarem při řešení problémů vedeme žáky k práci s chybou a rozvíjení jejich sebekontroly.

Vytváříme pro žáky praktické problémové úkoly, které vyžadují propojení znalostí s více vyučovacích předmětů.

Umožňujeme žákům kriticky myslet a činit uvážlivá rozhodnutí.

Učíme žáky prezentovat výsledky své práce písemnou, ústní i multimediální formou s akcentem na schopnost sebehodnocení.

Kompetence k učení

Tvorbou projektů a využíváním skupinové práce učíme žáky vyhledávat potřebné informace z různých informačních zdrojů – z literatury, z novin a časopisů, z internetu. Na základě jejich třídění a zpracování je učíme odlišit podstatné od méně podstatného.

Rozeborem textu a srovnáváním je učíme posuzovat důležitost jednotlivých informací a informačních zdrojů.

Při vyhledávání a třídění informací vedeme žáky k samostatnosti. Klademe důraz na práci s odbornou literaturou.

Výkladem, diskuzí, formou cvičení a skupinovou prací seznamujeme žáky různými metodami učení a jejich srovnáním jim pomáháme vybrat si metodu adekvátní jejich věku, nadání a schopnostem. Pracujeme s krásnou i odbornou literaturou.

Procvičováním gramatických jevů, tematických okruhů, slovní zásoby, porozumění textu a tvorbou projektů vytváříme u žáků schopnost pracovat s výpočetní technikou.

Uplatněním deduktivních metod, prací ve skupinách rozvíjíme logické myšlení žáků, jejich schopnost použít nabyté znalosti a dovednosti.

Při práci s informacemi vedeme žáky ke správnému užívání odborných termínů, znaků a symbolů. Ve spojení s praktickou činností upevňujeme u žáků jejich znalost.

Vhodným výběrem činností rozvíjíme exaktní a abstraktní myšlení žáků.

Směřujeme žáky k posouzení vlastního pokroku a ke kritickému hodnocení svých výsledků v rámci hodnocení v předmětu.

V hodinách literatury a slohu vedeme žáky k učení prostřednictvím vlastní tvorby a k rozvoji jejich jazykového a estetického cítění.

Specifická kritéria hodnocení předmětu český jazyk a literatura – 2. stupeň

Kritéria vycházejí z pravidel pro hodnocení výsledků žáků, která jsou součástí klasifikačního řádu naší školy.

Žák má k dispozici:

- moderní učebnici českého jazyka a literatury,
- v každé učebně soubor Stručné mluvnice české, Pravidla českého pravopisu, Slovník spisovné češtiny, Slovník cizích slov,
- pracovní sešit k procvičování učiva,
- každodenní přístup na internet (po vyučování),
- literaturu ve studovně,
- konzultační hodiny vyučujícího.

Povinnosti žáka:

- v hodinách českého jazyka je aktivní, pozorný a plní úkoly dané učitelem,
- zapojuje se aktivně do samostatné i skupinové práce,
- žák se pravidelně připravuje do hodin českého jazyka, plní zadané písemné i ústní domácí úkoly,
- do hodin češtiny nosí všechny potřebné pomůcky (učebnice, sešity, ŽK, pero, barevné tužky, tužka, guma, lepidlo, nůžky, pravítko, portfólio),
- vede sešity, zápisy má přehledné a čitelné, což má vyučující právo hodnotit
- jednou měsíčně napíše diktát (sešit uložen u vyučujícího),
- každé čtvrtletí napíše kontrolní slohovou práci na dané téma (s výjimkou 1. čtvrtletí 6. ročníku),
- na začátku roku napíše vstupní test,
- každé pololetí ukončí písemnou prověrkou,

- každý rok vypracuje do daného termínu ročníkovou práci, kterou odprezentuje před žáky školy,
- jednou za pololetí splní referát z četby,
- jednou za pololetí si připraví mluvní cvičení,
- čtenářský deník si vede dobrovolně, chce-li, učitelé ho předloží jednou za dva měsíce,
- podle zadání učitele se z paměti naučí báseň nebo jiný literární text,
- v případě absence si učivo doplní, může přijít na konzultační hodiny, kde mu vyučující látku vysvětlí,
- v případě absence napíše náhradní kontrolní práci.

Oblasti hodnocení jazykových, slohových a literárních znalostí a dovedností žáka:

Jazyková výchova:

- zvládá pravidla pravopisu, dokáže je aplikovat při psaném projevu,
- zvládá mluvnické učivo příslušného ročníku z hláskosloví, tvarosloví, skladby, stavby slov, významu slov.

Komunikační a slohová výchova:

- umí se spisovně vyjadřovat,
- mluví plynule, hlasitě a srozumitelně,
- dobře artikuluje,
- naučí se používat slohové útvary předepsané v daném ročníku – vypravování, dopis, popis, žádost, životopis, výklad, výtah, úvaha, diskuse, publicistické útvary.

Literární výchova:

- čte plynule a s porozuměním
- orientuje se ve čteném textu,
- umí vytvořit osnovu přečteného textu,
- dokáže reprodukovat čtený text,
- postupně se seznamuje s významnými českými a světovými spisovateli,
- rozliší literární žánry – bajka, pohádka, pověst, balada, lyrická a epická báseň, povídka a román.

Hodnocení vyučovacího předmětu český jazyk a literatura

Kritéria hodnocení vyučovacího předmětu český jazyk pouze konkretizují a doplňují obecná kritéria hodnocení všeobecně vzdělávacích předmětů v klasifikačním řádu, podle kterých je žák hodnocen.

Hodnocení probíhá podle bodového systému. Výsledné hodnocení na vysvědčení odpovídá procentnímu přepočtu bodů, které žák dosáhl s ohledem na maximální možný počet bodů, které dosáhnout mohl, podle následující stupnice:

- výborný 100%-85%
- chvalitebný 84%-70%
- dobrý 69%-50%
- dostatečný 49%-30%
- nedostatečný 29%-0%

Bodové hodnocení se skládá z povinné části (písemné práce menší a čtvrtletní, projekty krátkodobé a dlouhodobé) a z nadstavbové části (soutěže, projekty). Písemné práce budou

navazovat na učivo probírané v hodinách, pololetní práce budou vycházet z učiva probraného za dané období (žáci budou o termínu předem informováni).

Diktát (píše se vždy první týden v měsíci) – 30 bodů (doplňovací s možností opravy, diktovaný bez opravy), pololetní prověrka – 30 bodů (možná oprava), slohová práce – 30 bodů (bez opravy), referát z četby – 30 bodů (bez opravy), mluvní cvičení – 30 bodů (bez opravy), pravopisné cvičení a jazykové rozbory (píší se pravidelně, bez předchozího ohlášení) – max. 20 bodů (bez opravy), báseň – 20 bodů (možnost opravy), domácí úkol – 5 bodů (bez chyby), mimořádná aktivita v hodině – 5 bodů, ročníková práce – 70 bodů (40 bodů RP ve WORDu – 30 bodů ČJ, 10 bodů konzultant, 30 bodů prezentace v PowerPointu, bez opravy).

Všechny opravy by měly proběhnout do měsíce od zadání. Uzávěrka oprav za pololetí je v prosinci a v květnu. Termíny oprav lednových a červnových prověrek určí učitel. Pokud si žák nenapíše písemné práce v řádném termínu či v termínu náhradním a nepřijde se domluvit na dalším řešení, bude mu práce hodnocena počtem 0 bodů.

Dobrovolné nadstavbové práce se žákům hodnotí až v případě, že mají splněny všechny práce z povinné části. Jakékoliv práce z nadstavbové části je žák povinen předem konzultovat s vyučujícím.

Aby žák získal na vysvědčení požadované výsledné hodnocení, musí dále splňovat tyto nároky specifické pro vyučovací předmět český jazyk a literatura:

výborný

Žák plní všechny výše uvedené povinnosti, jeho jazykové, slohové a literární znalosti a dovednosti jsou kvalitní. Je schopen sebehodnocení a umí ho využít k výsledkům své práce. Musí splnit 90% všech zadaných velkých písemných prací (diktáty, pololetní prověrky, slohové práce), odevzdat a odprezentovat ročníkovou práci, splnit mluvní cvičení a referát z četby. Z menších písemných prací má povinnost splnit rovněž 80%. Svůj sešit má v pořádku a zapisovat si do něj informace mu nečiní potíže.

Povinnosti žáka bez problémů plní.

chvalitebný

Žák plní všechny výše uvedené povinnosti, jeho jazykové, slohové a literární znalosti a dovednosti vykazují menší nedostatky. Většinou nemívá problémy se sebehodnocením a snaží se je využívat ke zlepšení výsledků své práce. Musí splnit 90% všech zadaných velkých písemných prací (diktáty, pololetní prověrky, slohové práce), odevzdat a odprezentovat ročníkovou práci, splnit mluvní cvičení a referát z četby. Z menších písemných prací má povinnost splnit 80%. Svůj sešit má v pořádku a zapisovat si do něj informace mu zpravidla nečiní potíže.

Povinnosti žáka plní s menšími nedostatky.

dobrý

Žák plní většinu výše uvedených povinností, jeho jazykové, slohové a literární znalosti a dovednosti vykazují větší nedostatky. Má občas problémy se sebehodnocením a často nedokáže sebehodnocení využít ke zlepšení výsledků své práce. Musí splnit 80% všech zadaných velkých písemných prací (diktáty, pololetní prověrky, slohové práce), odevzdat a odprezentovat ročníkovou práci, splnit mluvní cvičení a referát z četby. Z menších písemných prací má povinnost splnit 70%. Ve svém sešitě má zapsaná data a témata hodin a snaží se zapisovat si do něj další informace.

Povinnosti žáka plní s obtížemi.

dostatečný

Žák plní většinu výše uvedených povinností jen zčásti, jeho jazykové, slohové a literární znalosti a dovednosti vykazují značné nedostatky. Má obvykle problémy se sebehodnocením a není schopen je využít ke zlepšení výsledků své práce. Musí splnit 80% všech zadaných velkých písemných prací (diktáty, pololetní prověrky, slohové práce), odevzdat a odprezentovat ročníkovou práci, splnit mluvní cvičení a referát z četby. Z menších písemných prací má povinnost splnit 60%. Vede si svůj sešit.

Povinnosti žáka plní s většími obtížemi.

nedostatečný

Žák neplní většinu výše uvedených povinností, jeho jazykové, slohové a literární znalosti a dovednosti jsou mizivé. Nejeví zájem o předmět. Nedokáže samostatně zhodnotit svoji práci. Musí splnit 80% všech zadaných velkých písemných prací (diktáty, pololetní prověrky, slohové práce), odevzdat a odprezentovat ročníkovou práci, splnit mluvní cvičení a referát z četby. Z menších písemných prací má povinnost splnit 50%.

Povinnosti žáka plní velmi obtížně.

Kritéria pro žáky se specifickými poruchami

Vyučující přistupuje k hodnocení žáků individuálně a zohledňuje žáky s poruchami učení.

Integrovaní žáci jsou hodnoceni na základě kritérií specifikovaných v jejich individuálních vzdělávacích plánech.

Kritéria hodnocení ročníkové práce

Všichni žáci 6. – 9. ročníků se zúčastní projektu Ročníková práce.

Základní informace:

- rozsah práce pro 6. ročník - dvě strany textu plus přílohy, obrázky, grafy,
- rozsah práce pro 7. a 8. ročník - dvě až čtyři strany textu plus přílohy, obrázky, grafy,
- rozsah práce pro 9. ročník - čtyři až pět stran textu plus přílohy, obrázky, grafy,
- žáci odevzdají jednu kopii svému konzultantovi, jednu své vyučující českého jazyka a jednu si připraví pro prezentaci,
- na konci každé práce musí být uvedena literatura, z níž žák čerpal (není možné jen z internetu),
- délka prezentace přibližně 5 - 10 minut (podle ročníku), PowerPoint je povinný pro 6. – 9. ročník,
- prezentace se může zúčastnit veřejnost (žáci jiných tříd a rodiče),
- všichni žáci odprezentují svou práci v hodině českého jazyka, nejlepší práce budou prezentovány na školní prezentaci za přítomnosti žáků jiných tříd i veřejnosti,
- práci bude hodnotit učitel českého jazyka s přihlédnutím k hodnocení konzultanta, pokud žák s konzultantem nespolečně pracoval, bude mu odečteno 10 bodů,
- práce bude hodnocena po stránce slohové, obsahové i pravopisné,
- určený termín pro odevzdání je závazný a jeho nedodržení bude mít vliv na hodnocení práce.

BODOVÉ OHODNOCENÍ PRÁCE VE TŘÍDÁCH MONTESSORI

Oblast:		Bodové ohodnocení:
JV	Písemná práce - kontrolní	Cca 5 - 30

JV	Písemná práce – pololetní (nebo 2x čtvrtletní)	Cca 60
JV	Diktát (minimálně 2 x za pololetí)	30
SKV	Slohové práce	Cca 10
SKV	Mluvní cvičení (1x za pololetí)	10
LV	Referát (1x za pololetí)	30
	Aktuality, prezentace, pomůcky	5 - 10
	Měsíční plány	10 - 20
	Ročníková práce 6. ročník	40
	Ročníková práce 7. – 9. ročník	40
	Práce v mezipředmětových projektech	V kompetenci vyučujících